

MVP Scope & Prototype Pack

1. مقدمه: چرا تعریف دقیق MVP حیاتی است؟

در بسیاری از تیم‌های استارتاپی، **MVP** به اشتباه با «نسخه ناقص محصول نهایی» اشتباه گرفته می‌شود. این سوءبرداشت باعث می‌شود تیم وارد چرخه‌ای بی‌پایان از توسعه فیچر شود، بدون آنکه بداند دقیقاً چه چیزی را می‌خواهد اعتبارسنجی کند. هدف از این سند، ایجاد تعریف شفاف، محدود و قابل آزمون از **MVP** است؛ تعریفی که هم برای تیم داخلی و هم برای ذی‌نفعان بیرونی (استاد، منتور، سرمایه‌گذار) قابل فهم و قابل دفاع باشد.

در این پژوهه به عنوان حداقل پیاده‌سازی لازم برای آزمون فرضیات کلیدی مسئله و راه حل **MVP** تعریف می‌شود، نه بیشتر و نه کمتر. این سند مشخص می‌کند:

MVP دقیقاً چه چیزی هست

چه چیزی نیست

چه بخش‌هایی واقعی‌اند

چه بخش‌هایی صرفاً **Prototype** یا **Mock** هستند

و دمو چگونه باید تست شود

2. اهداف MVP (MVP Objectives)

اهداف MVP به صورت صريح و قابل اندازه‌گيری تعریف شده‌اند تا از انحراف تیم جلوگیری شود. این اهداف عبارت‌اند از:

اعتبارسنجی اينکه کاربر هدف واقعاً با مسئله تعریف‌شده درگیر است
بررسی اينکه راه حل پیشنهادی حداقل در سناریوی اصلی ارزش ایجاد می‌کند
مشاهده رفتار واقعی کاربر، نه صرفاً نظر یا علاقه کلامی
جمع‌آوری داده اولیه برای تصمیم‌گیری درباره ادامه، تغییر یا توقف مسیر
هر فیچری که مستقیماً به یکی از این اهداف متصل نباشد، خارج از Scope MVP محسوب می‌شود.

3.تعريف دقیق Scope MVP

3.1 آنچه MVP شامل می‌شود (In Scope)

فقط شامل سناریوی اصلی (Core Use Case) است. این سناریو همان مسیری است که بیشترین ارزش را برای کاربر ایجاد می‌کند و بیشترین ریسک فرضی را دارد.

بهصورت خلاصه، MVP شامل:

یک نوع کاربر مشخص

یک مسئله مشخص

یک سناریوی مشخص

یک خروجی مشخص

تمام پیچیدگی‌های جانبی عمدتاً حذف شده‌اند.

3.2 آنچه عمدتاً از MVP حذف شده است (Out of Scope)

برای جلوگیری از Feature Creep ، موارد زیر عمدتاً در MVP پیاده‌سازی نشده‌اند:

تنظیمات پیشرفته

چندنقشی بودن کاربران

شخصی‌سازی عمیق

بهینه‌سازی عملکرد

طراحی نهایی UX/UI

مقیاس‌پذیری

این موارد نه فراموش شده‌اند و نه کم‌اهمیت‌اند، بلکه بهصورت آگاهانه به فاز‌های بعدی موكول شده‌اند.

4. تفکیک MVP واقعی از Prototype و Mock

یکی از مهمترین بخش‌های این سند، تفکیک شفاف بین بخش‌های واقعی و بخش‌های شبیه‌سازی شده است.

4.1 بخش‌های MVP واقعی (Real MVP Components)

این بخش‌ها به صورت واقعی پیاده‌سازی شده‌اند و رفتار واقعی سیستم را نشان می‌دهند:

جريان اصلی کاربر (End-to-End)

ثبت ورودی کاربر

منطق اصلی تصمیم‌گیری

خروجی قابل مشاهده برای کاربر

این بخش‌ها پایه اعتبارسنجی هستند و داده تولید می‌کنند.

4.2 بخش‌های Mock / Fake / Simulated

برای کاهش هزینه و زمان، برخی بخش‌ها به صورت Mock پیاده‌سازی شده‌اند، از جمله:

داده‌های از پیش آمده شده

پاسخ‌های شبیه‌سازی شده API

پردازش‌های دستی پشت صحنه

اعلان‌ها یا گزارش‌های غیر واقعی

در دمو به صورت شفاف مشخص می‌شود که این بخش‌ها Mock هستند تا هیچ سوء‌برداشتی در باره بلوغ محصول ایجاد نشود.

5. تعریف Prototype و نقش آن

در این پروژه به عنوان ابزار یادگیری تعریف شده است، نه نمایش محصول نهایی. هدف Prototype:

بررسی درک کاربر از مسیر

سنجه وضوح رابط

تست ترتیب گام‌ها

به صورت Low / Mid Fidelity Prototype طراحی شده و عمداً وارد جزئیات بصری نشده است.

6. دسترسی پذیری دمو (Demo Accessibility)

دمو باید:

بدون نصب پیچیده قابل دسترسی باشد

روی دستگاه‌های معمول اجرا شود

نیاز به توضیح طولانی نداشته باشد

هدف این است که کاربر یا استاد بتواند مستقل از تیم دمو را تست کند.

7. سناریوی تست دمو (Demo Test Scenarios)

دمو بدون سناریو، صرفاً یک نمایش است. برای همین، سناریوهای تست به صورت گامبهگام تعریف شده‌اند.

7.1 سناریوی اصلی (Primary Scenario)

ورود کاربر به سیستم

انجام اقدام اصلی

دریافت خروجی

واکنش سیستم به ورودی

برای هر گام مشخص شده:

چه چیزی باید دیده شود

چه چیزی طبیعی است

چه چیزی خطاست

7.2 سناریوهای فرعی (Secondary Scenarios)

چند سناریوی فرعی برای بررسی رفتارهای مرزی تعریف شده‌اند، اما این سناریوها معیار موفقیت MVP نیستند، بلکه صرفاً برای مشاهده هستند.

8. معیار موفقیت (MVP Success Criteria)

MVP موفق نیست چون «کار می‌کند»، بلکه اگر:

کاربر بتواند سناریو را بدون توضیح زیاد انجام دهد

ارزش خروجی را درک کند

تمایل به استفاده مجدد یا ادامه تعامل نشان دهد

این معیارها به صورت کیفی و کمی ثبت می‌شوند.

9. داده‌هایی که از MVP جمع‌آوری می‌شود

MVP طوری طراحی شده که داده تولید کند:

زمان انجام سناریو

نقاط توقف کاربر

سؤالات یا ابهامات

واکنش احساسی کاربر

این داده‌ها مبنای تصمیم‌های بعدی هستند.

10. ریسک‌های تعریف‌نشده بودن MVP.

اگر MVP به صورت دقیق تعریف نشود:

تیم وارد بی‌نهایت فیچر می‌شود

موافقیت یا شکست قابل قضاوت نیست

دمو تبدیل به شو تبلیغاتی می‌شود

یادگیری واقعی اتفاق نمی‌افتد

این سند دقیقاً برای جلوگیری از این وضعیت نوشته شده است.

11. ارتباط MVP با فاز‌های بعدی محصول

MVP پایان کار نیست، بلکه نقطه شروع یادگیری است. خروجی این فاز مشخص می‌کند:

چه چیزی باید ادامه یابد

چه چیزی باید حذف شود

چه فرضی باید بازنویسی شود

12. لینک دمو و مستندات همراه

در انتهای این سند:

لینک دمو قابل دسترسی

سناریوی تست PDF

لیست Mock ها

توضیح محدودیت‌ها

ارائه می‌شود تا ارزیابی کاملاً شفاف باشد.

13. جمع‌بندی نهایی

این MVP:

کوچک ولی هدفمند است

شفاف ولی صادقانه ناقص است

برای یادگیری ساخته شده، نه نمایش

و دقیقاً به همین دلیل، یک MVP واقعی و قابل دفاع محسوب می‌شود.

Demo Access & Test Scenario Specification

(ضمیمه) MVP Scope & Prototype Pack

هدف از ارائه دمو

هدف از ارائه دمو در این پروژه، نمایش یک محصول «نمایشی» یا تزئینی نیست. این دمو به عنوان ابزاری برای اعتبارسنجی فرضیات کلیدی محصول، سنجش تجربه کاربر و جلوگیری از گسترش بی‌هدف دامنه MVP طراحی شده است. دمو مشخص می‌کند که تیم دقیقاً چه چیزی را ساخته، چه چیزی را عمدتاً نساخته، و چه بخش‌هایی هنوز در سطح شبیه‌سازی (Mock) قرار دارند.

این دمو قرار است پاسخ دهد به این سؤال بنیادی:

«آیا این محصول، حتی در ساده‌ترین شکل خود، می‌تواند مسئله تعریف شده را حل کند؟»

لینک دمو (Demo Access)

دموی محصول از طریق لینک زیر در دسترس است:

Demo URL:

<https://demo.project-name.com>

(در صورت استفاده از Prototype طراحی):

<https://figma.com/proto/project-name-mvp>

این دمو به صورت آنلاین و بدون نیاز به نصب نرم‌افزار در دسترس است تا هر ارزیاب بتواند به راحتی سناریوهای تست را اجرا کند.

اطلاعات دسترسی (Test Credentials)

برای جلوگیری از ابهام در تست دمو، دسترسی آزمایشی به صورت زیر تعریف شده است:

User Role: Test User

Username: test_user@demo.com

Password: demo1234

این حساب کاربری به گونه‌ای تنظیم شده که مسیر اصلی استفاده از محصول را شبیه‌سازی کند و محدود به نقش خاصی نباشد، مگر در بخش‌هایی که عمدتاً از MVP خارج شده‌اند.

دامنه دمو (Scope of Demo)

دموی ارائه شده بازتاب مستقیم دامنه MVP است و نه بیشتر. به صورت شفاف:

بخش‌هایی که در دمو واقعی (Real MVP) هستند:

جريان اصلی کاربر از ورود تا انجام سناریوی اصلی

منطق اصلی محصول (Core Flow)

ذخیره‌سازی داده‌های تستی

معاملات کلیدی کاربر با سیستم

بخش‌هایی که در دمو Mock یا شبیه‌سازی شده هستند:

پرداخت واقعی (شبیه‌سازی پرداخت)

اتصال به سرویس‌های بیرونی

گزارش‌های تحلیلی پیشرفته

نوتیفیکیشن‌های واقعی

این تفکیک عمداً انجام شده تا نیم از افتادن در دام توسعه زودهنگام فیچرهای غیرضروری جلوگیری کند.

سناریوهای تست دمو (Test Scenarios)

برای جلوگیری از تفسیر سلیقه‌ای دمو، سناریوهای تست مشخص و محدود تعریف شده‌اند. انتظار می‌رود ارزیاب دمو را دقیقاً بر اساس این سناریوها بررسی کند.

سناریوی ۱: ورود کاربر جدید

کاربر با حساب تست وارد سیستم می‌شود، مسیر onboarding کوتاه را طی می‌کند و به صفحه اصلی هدایت می‌شود. هدف این سناریو بررسی وضوح مسیر، سادگی تجربه و نبود اصطکاک اولیه است.

سناریوی ۲: انجام کار اصلی محصول (Core Job)

کاربر اقدام اصلی که محصول برای آن ساخته شده را انجام می‌دهد. در این مرحله بررسی می‌شود که آیا محصول بدون نیاز به آموزش اضافی، کاربر را به نتیجه می‌رساند یا خیر.

سناریوی ۳: خطاهای و محدودیت‌های آگاهانه

در این سناریو کاربر با بخش‌هایی مواجه می‌شود که هنوز پیاده‌سازی نشده‌اند. پیام‌ها و رفتار سیستم به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که این محدودیت‌ها را شفاف اعلام کنند و تجربه کاربر را تخریب نکنند.

معیارهای ارزیابی دمو

دمو بر اساس معیارهای زیر ارزیابی می‌شود، نه بر اساس زیبایی یا کامل بودن:

آیا مسیر اصلی بدون توضیح شفاهی قابل فهم است؟

آیا کاربر می‌داند قدم بعدی چیست؟

آیا نقاط Mock به‌وضوح مشخص شده‌اند؟

آیا دمو نشان می‌دهد تیم دامنه MVP را کنترل کرده است؟

حدودیت‌های شناخته‌شده دمو

این دمو عمدًاً کامل نیست. حدودیت‌های فعلی شامل موارد زیر است:

نبوت پرداخت واقعی

نبوت مقیاس‌پذیری

نبوت لاغ‌ها و مانیتورینگ پیشرفته

داده‌های تستی محدود

این حدودیت‌ها آگاهانه پذیرفته شده‌اند، زیرا هدف دمو یادگیری و اعتبارسنجی است، نه عرضه تجاری.

ارتباط دمو با تصمیم‌های محصول

بازخوردهای به‌دست‌آمده از تست این دمو مستقیماً برای:

اصلاح دامنه MVP

اولویت‌بندی فیچرها

تصمیم‌گیری درباره ادامه یا توقف مسیر فعلی

استفاده خواهد شد. دمو یک دارایی تزئینی نیست، بلکه ابزار تصمیم‌سازی است.

جمع‌بندی

وجود این دمو و تعریف شفاف سناریوهای تست آن، تضمین می‌کند که تیم:

در دام توسعه بی‌پایان فیچر نیفتاده

فرضیات خود را در معرض بررسی واقعی قرار داده

و MVP را به عنوان ابزار یادگیری می‌بیند، نه محصول نهایی